NN 106/2022 (14.9.2022.), Pravilnik o zaštiti maloljetnika u elektroničkim medijima

VIJEĆE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

1564

Na temelju članka 24. stavka 7. Zakona o elektroničkim medijima (»Narodne novine« br. 111/2021), Vijeće za elektroničke medije, na 33-22 sjednici, 7. rujna 2022. donosi

PRAVILNIK

O ZAŠTITI MALOLJETNIKA U ELEKTRONIČKIM MEDIJIMA

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se tehničke mjere i način postupanja pružatelja audiovizualnih medijskih usluga i medijskih usluga radija, pružatelja elektroničkih publikacija i pružatelja platformi za razmjenu videozapisa u slučajevima objavljivanja medijskih sadržaja koji mogu ozbiljno naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika ili za koje je vjerojatno da bi mogli naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika.

Članak 2.

Izrazi koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li u ovom Pravilniku korišteni u muškom ili ženskom rodu, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

Svi pružatelji medijskih usluga dužni su poduzeti sve pozitivnim propisima propisane mjere kako bi zaštitili fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika prilikom odabira programa i njihovom organizacijom u kronološki raspored ili katalog programa, prilikom kategoriziranja i označavanja programskih sadržaja, prilikom objave i organizacije videozapisa koji su generirali korisnici na platformama za razmjenu videozapisa, prilikom sudjelovanja maloljetnika u programskim sadržajima, prilikom objave informacije kojom se otkriva identitet djeteta do 18. godine života uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja, bez obzira je li svjedok, žrtva ili počinitelj ili je dijete pokušalo ili izvršilo samoubojstvo te prilikom iznošenja pojedinosti iz djetetovih obiteljskih odnosa i privatnog života.

Članak 4.

(1) Pod sadržajima koji u audiovizualnim medijskim uslugama, elektroničkim publikacijama i platformama za razmjenu videozapisa mogu ozbiljno naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika podrazumijevaju se sadržaji kojima se uzrokuje najveća šteta, poput bezrazložnog nasilja i pornografije.

(2) U audiovizualnim medijskim uslugama, elektroničkim publikacijama i platformama za razmjenu videozapisa nije dopušteno objavljivati sadržaje koji mogu ozbiljno naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika osim kada je pružatelj medijske usluge alatima za provjeru dobi ili bilo kojom tehničkom mjerom osigurao da ih maloljetnici u području prijenosa neće, uobičajeno, čuti ili gledati.

Članak 5.

(1) Audiovizualne medijske usluge i radijske programe, sadržaje elektroničkih publikacija i platformi za razmjenu videozapisa za koje je vjerojatno da bi mogli naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika nije dopušteno objavljivati, osim kada je pružatelj medijske usluge osigurao, odabirom vremena emitiranja, vizualnim/grafičkim simbolom, auditivnim/tekstualnim porukama upozorenja, automatskim sredstvima ili algoritmima, alatima za provjeru dobi ili bilo kojom tehničkom mjerom, da ih maloljetnici u području prijenosa neće, uobičajeno, čuti ili gledati.

(2) Audiovizualne medijske usluge i radijski programi, sadržaji elektroničkih publikacija i platformi za razmjenu videozapisa iz stavka 1. ovoga članka neće se smatrati štetnim ako su urednički opravdani te ako na primjeren i sadržajno opravdan način služe u odgojno-obrazovne, umjetničke, znanstvene ili informativne svrhe.

(3) Prilozi u odgojno-obrazovnim, umjetničkim, znanstvenim i informativnim programima koji su urednički opravdani, a za koje je vjerojatno da bi mogli narušiti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika, trebaju biti prethodno najavljeni odgovarajućim sustavom upozorenja kojim se opisuje moguća štetna priroda medijskog sadržaja.

Kategorizacija programa

Članak 6.

Ako se audiovizualne medijske usluge i radijski programi za koje je vjerojatno da mogu naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika emitiraju u nekodiranom obliku pružatelj medijske usluge obvezan je osigurati da ih je moguće prepoznati pomoću auditivnih/tekstualnih poruka i vizualnih simbola.

Članak 7.

Pod auditivnim/tekstualnim porukama pomoću kojih je moguće prepoznati programe iz članka 6. ovog Pravilnika podrazumijeva se zvučno i/ili tekstualno upozorenje neposredno prije njihova emitiranja:

– Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12 godina

– Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 15 godina

– Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 18 godina.

Članak 8.

(1) Pod vizualnim simbolima pomoću kojih je moguće prepoznati programe iz članka 6. ovog Pravilnika podrazumijevaju se grafičke oznake. Pružatelji audiovizualnih medijskih usluge dužni su osigurati da je programe za koje je vjerojatno da mogu naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika moguće prepoznati pomoću vizualnih simbola za cijelo vrijeme njihova trajanja. Vizualni simboli odnose se na sljedeće kategorije programa i primjenjuju se na sljedeće načine:

(A) *Kategorija 12*

Proziran krug s upisanom zelenom brojkom 12.

Ovakvi programi primjereni su za maloljetnike starije od 12 godina i smiju se prikazivati od 00:00 do 24:00 sata. Pružatelj audiovizualne medijske usluge obvezan je osigurati da u programima koji nisu primjereni za maloljetnike mlađe od 12 godina prethodi zvučno i tekstualno upozorenje:

»Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12 godina«

(B) Kategorija 15

Proziran krug s upisanom narančastom brojkom 15.

Ovakvi programi primjereni su za maloljetnike starije od 15 godina i ne smiju se prikazivati od 06:00 do 20:00 sati. Pružatelj audiovizualne medijske usluge obvezan je osigurati da programima koji nisu primjereni za maloljetnike mlađe od 15 godina prethodi tekstualno upozorenje:

»Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 15 godina«

(C) Kategorija 18

Proziran krug s upisanom crvenom brojkom 18.

Ovakvi programi primjereni su za gledatelje starije od 18 godina i ne smiju se prikazivati od 06:00 do 23:00 sata. Pružatelj audiovizualne medijske usluge obvezan je osigurati da programima koji nisu primjereni za maloljetnike mlađe od 18 godina prethodi tekstualno upozorenje:

»Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 18 godina«

(2) Ako se audiovizualni i radijski programi emitiraju bez auditivne i/ili tekstualne poruke i/ili bez vizualnog simbola/grafičke oznake, podrazumijeva se da su takvi programi prikladni za sve uzraste.

Članak 9.

(1) Vizualni simboli, odnosno grafičke oznake iz članka 8. ovog Pravilnika trebaju se nalaziti u gornjem dijelu ekrana.

(2) Pružateljima medijskih usluga dopušteno je ove grafičke oznake oblikovati sukladno svom uobičajenom dizajnu, pri čemu njihova veličina i vidljivost ne smiju biti manji ili manje vidljivi od uobičajenog znaka (oznake) pružatelja medijske usluge.

(3) Detaljne preporuke za provedbu odredaba ovog Pravilnika u pogledu kategoriziranja audiovizualnih programa objavljene su u Preporukama za zaštitu djece i sigurno korištenje elektroničkih medija.

Članak 10.

(1) Televizijske najave programa trebaju biti primjerene vremenu emitiranja tih najava i ne smiju sadržavati prizore za koje je vjerojatno da mogu naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika.

(2) Pružatelj medijske usluge dužan je informaciju o kategoriji programa iz članka 8. ovog Pravilnika objaviti prilikom svake najave ili preporuke u rasporedu ili katalogu programa, elektroničkom programskom vodiču, teletekstu, na stranicama elektroničkih publikacija i u drugim oblicima informiranja o programskim sadržajima.

(3) Svaka repriza programa pružatelja medijske usluge televizije podliježe odredbama ovog Pravilnika.

Audiovizualne komercijalne komunikacije koje se odnose na hranu i pića

Članak 11.

(1) Radi učinkovitog smanjenja izloženosti djece audiovizualnim komercijalnim komunikacijama u pogledu hrane i pića koji sadržavaju hranjive tvari te tvari s hranjivim ili fiziološkim učinkom, posebno masti, transmasne kiseline, sol/natrij i šećer, čije se prekomjerno unošenje u sveukupnu prehranu ne preporučuje, pružatelji audiovizualnih medijskih usluga trebaju osigurati da se u audiovizualnim komercijalnim komunikacijama u dječjim programima ne ističe pozitivna kvaliteta hranjivih aspekata takve hrane i pića.

(2) Audiovizualne komercijalne komunikacije koje promiču alkoholna pića i energetske napitke ne smiju biti posebno usmjerene na maloljetnike i ne smiju poticati na neumjerenu konzumaciju takvih pića, kao i prikazivati djecu i mladež koji konzumiraju takva pića, sukladno odredbama članka 35. stavaka 5. i 6. Zakona o elektroničkim medijima.

Audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću

Članak 12.

(1) U audiovizualnim medijskim uslugama, radijskim programima i elektroničkim publikacijama nisu dopuštene audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću bez prethodnog odobrenja Ministarstva financija Republike Hrvatske kojim se potvrđuje ispunjavanje zakonom propisanih uvjeta za obavljanje djelatnosti priređivanja igre na sreću za koju se odobrenje daje, sukladno Zakonu o igrama na sreću.

(2) Audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću ne smiju se emitirati u programima namijenjenim djeci.

(3) Audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću ne smiju:

– tvrditi da su igre na sreću bez rizika financijskih gubitaka.,

– koristiti popularne osobe koje su uzori mladima te osobe od medijskog utjecaja

– koristiti fikcionalne ili animirane likove iz popularne kulture

– sadržavati tvrdnje da igre na sreću označavaju prijelaz iz adolescencije u odraslu dob

– navoditi lažne ili nerealne informacije o vjerojatnosti dobitaka,

– sugerirati da vještina može utjecati na ishod igre

– sugerirati da su igre na sreću važan dio svakodnevnog života svakog pojedinca

– sugerirati da igre na sreću mogu biti rješenje osobnim, profesionalnim ili obrazovnim problemima,

– sugerirati da igranje igara na sreću može dovesti do seksualnog uspjeha ili doprinijeti atraktivnosti osobe,

– prikazivati, opravdavati ili ohrabrivati kažnjiva ili antisocijalna ponašanja,

– ciljati ili biti posebno usmjerene na maloljetnike tako da su posebno privlačne djeci i mladima odražavajući ili se povezujući s kulturom mladih.

Članak 13.

(1) Ako se audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću emitiraju u nekodiranom obliku, pružatelj medijske usluge obvezan je osigurati da im prethodi zvučno upozorenje iz članka 6. ovog Pravilnika »Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 18 godina« ili da ih je moguće prepoznati s pomoću vizualnog simbola kategorije »18« za cijelo vrijeme njihova trajanja.

(2) Audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću moraju sadržavati poruku o postojanju rizika razvijanja ovisnosti o igrama na sreću. Ova poruka mora biti napisana odgovarajućom veličinom slova i primjerenog trajanja tako da ju je moguće bez poteškoća pročitati.

(3) Kod radijskog oglašavanja poruka o postojanju rizika razvijanja ovisnosti o igrama na sreću mora biti razgovijetno pročitana prije početka audiovizualne komercijalne komunikacije vezane uz igre na sreću.

(4) Kod internetskog oglašavanja igara na sreću pružatelji elektroničkih publikacija dužni su objaviti i poruku o postojanju rizika razvijanja ovisnosti o igrama na sreću koja mora biti sastavni dio oglasa, a ne njegova poveznica ili takve oglase učiniti nedostupnim maloljetnicima uz pomoć alata za provjeru dobi ili bilo kojom tehničkom mjerom.

Programi koji se bave proricanjem budućnosti

Članak 14.

1) Programi koji se bave proricanjem budućnosti, egzorcizmom, okultnim ili paranormalnim i praksama koje su povezane s bilo kojom od navedenih djelatnosti koje se predstavljaju kao stvarne, ne smiju se emitirati prije 23:00 sata te moraju biti označene zvučnom i tekstualnom porukom iz članka 7. »Sadržaj koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 18 godina« i vizualnim simbolom kategorije »18« iz članka 8. ovog Pravilnika za cijelo vrijeme njihova trajanja.

(2) Ako se programi koji se bave proricanjem budućnosti, egzorcizmom, okultnim ili paranormalnim i praksama koje su povezane s bilo kojom od navedenih djelatnosti emitiraju u zabavne svrhe, gledatelji ili slušatelji o tome trebaju biti obaviješteni kako ne bi došlo do njihova zbunjivanja.

(3) Programi koji se bave proricanjem budućnosti, egzorcizmom, okultnim ili paranormalnim i praksama koje su povezane s bilo kojom od navedenih djelatnosti, bilo da su takve djelatnosti navodno stvarne ili samo u zabavne svrhe, ne smiju sadržavati izravne savjete usmjerene na mijenjanje života pojedinaca, a koji se odnose se na zdravlje, financije, zaposlenje ili osobne odnose.

Postupanje pružatelja medijskih usluga na zahtjev

Članak 15.

(1) Ako pružatelj medijske usluge na zahtjev objavljuje programe za koje je vjerojatno da bi mogli narušiti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika, obvezan je omogućiti sustav uvjetovanog pristupa koji osigurava da takve programe maloljetnici u području prijenosa neće, uobičajeno, moći čuti ili vidjeti.

(2) Vizualni simboli o kategorizaciji programa trebaju biti jasno vidljivi u katalogu programa medijskih usluga na zahtjev te prilikom svake najave ili preporuke programskog sadržaja.

(3) Kod prvog pristupa posebnom katalogu, pružatelj medijske usluge na zahtjev obvezan je uvjetovati promjenu PIN broja (osobni identifikacijski broj) u procesu autentifikacije individualnog korisnika koji pristupa katalogu.

Postupanje pružatelja usluga platformi za razmjenu videozapisa

Članak 16.

(1) Pružatelji usluga platformi za razmjenu videozapisa koji su u nadležnosti Republike Hrvatske dužni su poduzeti odgovarajuće mjere u pogledu zaštite maloljetnika od programa – videozapisa koji su generirali korisnici i audiovizualnih komercijalnih komunikacija koji bi mogli ozbiljno naštetiti ili za koje je vjerojatno da bi mogli naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika sukladno članku 4. ovog Pravilnika i članku 96. Zakona o elektroničkim medijima.

(2) Medijski sadržaji kategorije »18« iz članka 8. ovog Pravilnika i sadržaji koji mogu ozbiljno naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika, poput bezrazložnog nasilja i pornografije, podliježu najstrožim mjerama za kontrolu pristupa. Pružatelj usluge platforme za razmjenu videozapisa dužan je uspostaviti i primijeniti sustav za provjeru dobi korisnika ili drugu tehničku mjeru kojom se osigurava da maloljetnici takve sadržaje u području prijenosa neće, uobičajeno, čuti ili gledati.

Postupanje pružatelja elektroničkih publikacija

Članak 17.

(1) Sadržaje elektroničkih publikacija za koje je vjerojatno da bi mogli naštetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika nije dopušteno objavljivati, osim kada je pružatelj elektroničke publikacije osigurao alatima za provjeru dobi ili bilo kojom tehničkom mjerom, da ih maloljetnici neće, uobičajeno, moći čuti ili gledati.

(2) Za sadržaje elektroničkih publikacija koji na primjeren i urednički opravdan način služe u odgojno-obrazovne, umjetničke, znanstvene ili informativne svrhe iz članka 5. ovog Pravilnika, pružatelj elektroničke publikacije dužan je osigurati da je takve sadržaje moguće prepoznati putem sustava upozorenja kojim se opisuje moguća štetna priroda medijskog sadržaja.

(3) Pružatelji elektroničkih publikacija dužni su na zahtjev Vijeća u roku od 48 sati od zaprimanja pisanog zahtjeva ukloniti sadržaj koji su generirali registrirani korisnici elektroničkih publikacija, a koji su na jasan i lako uočljivi način prethodno upozoreni na pravila komentiranja.

Postupanje pružatelja medijske usluge radija

Članak 18.

(1) Ako se radijski programi za koje je vjerojatno da bi mogli narušiti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika emitiraju u nekodiranom obliku, pružatelj medijske usluge obvezan je osigurati da ih je moguće prepoznati pomoću auditivnih poruka.

(2) Pod auditivnim porukama pomoću kojih je moguće prepoznati takve programe podrazumijeva se zvučno upozorenje iz članka 7. ovog Pravilnika koje treba biti emitirano na početku i tijekom programa.

Označavanje rizika za fotosenzitivnu epilepsiju

Članak 19.

(1) Audiovizualne medijske usluge koje sadrže vizualne efekte koji mogu izazvati epilepsiju moraju biti označene odgovarajućom tehničkom mjerom.

(2) Pod tehničkom mjerom koja služi da se smanji rizik od emitiranog trepćućeg svjetla ili uzorka svjetla koji može izazvati fotosenzitivnu epilepsiju podrazumijeva se odgovarajuće tekstualno upozorenje na početku programa ili dijela programa koji sadrži takve vizualne efekte.

Zaštita privatnosti, dostojanstva i obiteljskog života

Članak 20.

Nije dopušteno objavljivanje informacije kojom se otkriva identitet djeteta do 18. godine života uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja, bez obzira je li svjedok, žrtva ili počinitelj ili je dijete pokušalo ili izvršilo samoubojstvo, a niti iznositi pojedinosti iz djetetovih obiteljskih odnosa i privatnog života.

Članak 21.

(1) U slučajevima sudjelovanja maloljetne osobe u programu, pružatelj medijske usluge treba osigurati da se poštuje njezino dostojanstvo i da doprinos te osobe u programu bude prilagođen njezinoj dobi, moralnom, fizičkom i mentalnom razvoju.

(2) U audiovizualnim programima nije dopušteno omalovažavanje i diskriminacija maloljetnika po bilo kojoj osnovi iz članka 14. Zakona o elektroničkim medijima, otkrivanje informacija o osjetljivim obiteljskim problemima, korištenje maloljetnika u političke svrhe ili izlaganje maloljetnika okolnostima u kojima može osjetiti strah, stid, bijes ili tjeskobu.

(3) U objavi informacije o slučajevima bilo kojeg oblika nasilja, bez obzira je li dijete svjedok, žrtva ili počinitelj ili je dijete pokušalo ili izvršilo samoubojstvo, njegov se identitet uvijek mora zaštiti zamagljenom, kvantiziranom ili maskiranom slikom i moduliranim tonom tako da se maloljetnik ne može prepoznati.

Članak 22.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti maloljetnika (»Narodne novine« br. 28/2015, 111/2021, 22/2022).

(2) Ovaj Pravilnik stupa na snagu tridesetog (30) dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-12/22-01/0136
Urbroj: 567-06/07-22-08
Zagreb, 7. rujna 2022.

Vijeće za elektroničke medije
Predsjednik Vijeća
Josip Popovac, v. r.